

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย และโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบ้านปากคะยาง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และโรงเรียนบ้านยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี รวมจำนวน 120 คน สาเหตุที่เลือกนักเรียนจากทั้งสองจังหวัดนี้ เพื่อการศึกษาทดลองโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งมี 7 องค์ประกอบ คือ ศาสนา ภาษา ครอบครัวยุทธ ศาสนาอิสลาม ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และอาหารการกิน จากจังหวัดที่เลือกศึกษาผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดละ 1 โรงเรียน แล้วสุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 60 คน โดยสุ่มจากจำนวนตัวอย่างประชากรเฉพาะที่ผู้ปกครองและตัวนักเรียนนับถือศาสนาเดียวกัน คือ ในจังหวัดสุโขทัยผู้ปกครองและนักเรียนนับถือศาสนาพุทธ และในจังหวัดปัตตานี ผู้ปกครองและนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม

กลุ่มตัวอย่างประชากรสำหรับการทดลองเบื้องต้น (PILOT STUDY) กลุ่มตัวอย่างประชากรทดลองเบื้องต้นที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และโรงเรียนบ้านชุมชนตะลุโบะ ตำบลตะลุโบะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี รวมจำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเลือกโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย และในจังหวัดปัตตานี มาจังหวัดละ 1 โรงเรียน ที่ไม่ใช่โรงเรียนที่ทำการวิจัย และเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรทดลองเบื้องต้น เฉพาะที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองทั้งสองคน และตัวนักเรียนเองนับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ซึ่งได้มาจากระเบียบประวัตินักเรียนของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ภาพสไลด์ ขนาด 35 มิลลิเมตร จำนวน 21 ภาพ เป็นภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรม ซึ่งมี 7 องค์ประกอบ คือ ศาสนา ภาษา ครอบครัว สถาปัตยกรรม ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และอาหารการกิน ในแต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยภาพ 3 ภาพ เป็นภาพที่แสดงองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางภาคเหนือ วัฒนธรรมทางภาคใต้ และที่ไม่ใช่วัฒนธรรมทางภาคเหนือและภาคใต้

ขั้นตอนในการดำเนินการสร้างภาพ ดังนี้

1.1 ขั้นการผลิต ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของวัฒนธรรม ทั้ง 7 องค์ประกอบ เพื่อนำมาใช้ในการสร้างภาพเพื่อการวิจัย โดยได้รับคำปรึกษา และแนะนำพร้อมทั้งตรวจสอบเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสร้างภาพสไลด์ขนาด 35 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นภาพที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่เคยเห็นมาก่อน และผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยนำมาจากหนังสือ วารสาร และของจริง ต่อจากนั้นนำภาพสไลด์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องทางด้านวัฒนธรรมจำนวน 7 คน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบเนื้อหาในแต่ละภาพ ให้ตรงตามแต่ละองค์ประกอบทางวัฒนธรรม แล้วนำ

ไปปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำภาพสไลด์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยจึงนำเอา ภาพสไลด์นั้นไปทดลองใช้

1.2 ขั้นตอนการทดลองใช้ นำภาพสไลด์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมีนบุรีศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยจัดให้เป็นตัวแทนนักเรียนที่นับถือ ศาสนาพุทธ จำนวน 30 คน และโรงเรียนนาคนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร โดย จัดให้เป็นตัวแทนของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบ หาประสิทธิภาพและเพื่อปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับความชัดเจนของภาพ สี ขนาด ความ เข้าใจในภาพ วิธีดำเนินการทดลอง ทั้งเวลาที่ใช้ในการเสนอภาพ และเวลาที่ใช้ ในการเขียนคำตอบ ผลที่ได้จากการทดลองปรากฏว่า เวลาที่ใช้ในการเสนอภาพ บนจอภาพละ 9 วินาที และเวลาที่ใช้ในการเขียนคำตอบ 20 วินาที น้อยเกินไป นักเรียนส่วนใหญ่ตอบไม่ทัน และจากการปิดเครื่องฉายสไลด์หลังจากเสนอภาพบนจอ ภาพละ 9 วินาที นักเรียนไม่สามารถจำภาพได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดเวลาในการดูภาพ ใหม่ คือ เวลาที่ใช้ในการดูภาพและเขียนคำตอบรวมภาพละ 45 วินาที

1.3 นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มทดลอง เบื้องต้น จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบเวลาที่ใช้ในการดูภาพและเขียนคำตอบที่ได้ จากการทดลองครั้งที่ 1 คือให้เวลาดูทั้งสไลด์ภาพละ 45 วินาที และเพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาพในแต่ละภาพ ผลการทดลองพบว่า เวลาในการดูภาพและเขียนคำตอบที่กำหนด ให้เหมาะสมดีแล้ว และภาพสไลด์ชัดเจนดี นักเรียนสามารถแปลความหมายของภาพได้ แต่มีเพียงภาพเดียวที่จำเป็นต้องแก้ไข นั่นคือจากภาพคัมภีร์อัลกุรอาน แก้ไขเปลี่ยน เป็นภาพตัวอักษรอาหรับ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับภาพอื่น ๆ ใน องค์ประกอบเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้นี้ไปใช้ในการทดลองจริง

2. แบบวัดการแปลความหมายภาพ เป็นกระดาษคำตอบแบบเติมคำลงในช่องว่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 21 ข้อ ซึ่งกระดาษคำตอบนี้จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างประชากรทดลองเบื้องต้น และกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง

3. เทปบันทึกเสียง คือ เทปคำสั่งที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร โดย บันทึกคำสั่งไว้ว่า "นักเรียนดูภาพที่ปรากฏบนจอ แล้วเขียนคำตอบสั้น ๆ เพียง 2 หรือ

3 คำ บอกว่าภาพที่เห็นนั้นมีความหมายว่าอะไร ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้" โดยใช้คำพูดที่มีสำเนียง เป็นภาษาท้องถิ่นของภาคเหนือและภาคใต้

วิธีดำเนินการทดลอง

1. การเตรียมสถานที่และเครื่องมือ

สถานที่ที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือห้องเรียนของโรงเรียนบ้านปากคะยาง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และโรงเรียนบ้านยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นสถานที่สำหรับทดสอบกลุ่มตัวอย่างครั้งละ 30 คน ในการทดลองเก็บข้อมูลแต่ละครั้งนั้น สภาพของห้องทดลองจะถูกจัดให้เหมือนกันทุกครั้งทุกประการ คือ ภายในห้องทดลองจะถูกจัดให้อยู่ในสภาพที่ไม่เป็นอุปสรรคหรือรบกวนต่อผู้เข้ารับการทดลองใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น ระบบแสงสว่าง ก็จะควบคุมให้อยู่ในระดับที่ผู้เข้ารับการทดลองทุกคนสามารถมองเห็นภาพสไลด์ได้อย่างชัดเจน ส่วนระบบเสียง การระบายอากาศ ก็จะจัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม การติดตั้งจอและเครื่องฉายก็ติดตั้งโดยไม่ให้เกิดการบิดเบี้ยวของภาพบนจอ (Keystone Effect) ใด ๆ เพื่อให้ได้ขนาดของภาพบนจอเท่ากันทุกครั้งที่ทำการทดลอง โดยจัดที่นั่งกลุ่มตัวอย่างให้ผู้ที่นั่งแถวหน้าสุดห่างจากจอฉายไม่น้อยกว่า 2 เท่าของความกว้างจอ และผู้ที่นั่งแถวหลังสุดห่างจากจอฉายไม่เกิน 6 เท่าของความกว้างของจอ และกลุ่มตัวอย่างไม่นั่งบังกัน ทุกคนสามารถเห็นภาพได้อย่างชัดเจน สำหรับเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสองแห่งในการดูภาพและเขียนคำตอบนั้นคือ 45 วินาทีต่อภาพ วิธีดำเนินการทดลองทุกครั้งของทั้งสองโรงเรียนจะดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมือนกันทุกประการ

2. วิธีดำเนินการทดลอง

เมื่อกลุ่มตัวอย่างประชากรเข้านั่งประจำที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเปิดเทปคำสั่งที่อธิบายชี้แจงขั้นตอนการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างฟัง คือให้นักเรียนดูภาพสไลด์ที่กำหนดให้ จำนวน 21 ภาพ โดยฉายให้ดูทีละภาพ หลังจากนั้นให้นักเรียนเขียน

คำตอบในกระดาษคำตอบที่แจกให้ ว่าภาพที่เห็นมีความหมายว่าอะไร ซึ่งในการเขียนคำตอบนั้นให้เขียนเพียงคำตอบสั้น ๆ เพียง 2 หรือ 3 คำ

หลังจากนั้นผู้วิจัยฉายสไลด์ภาพแรกเป็นตัวอย่างให้นักเรียนลองฝึกทำก่อนการทดลองจริง เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเริ่มการทดลองจริง โดยผู้วิจัยฉายสไลด์ให้ปรากฏบนจอที่ละภาพ ให้เวลาภาพละ 45 วินาทีในการดูภาพและเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ในแต่ละข้อในกระดาษคำตอบ เมื่อหมดเวลา ผู้วิจัยจึงเริ่มการทดลองภาพต่อมาด้วยวิธีการเดิม จนครบ 21 ภาพ รวมเวลาในการทดลองทั้งหมด 15.75 นาที

การวิเคราะห์คำตอบ

ในการพิจารณาคำตอบ มี 3 วิธีคือ

1. การจัดกลุ่มคำสำคัญ จัดคำตอบของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละองค์ประกอบออกเป็นหมวดหมู่ แล้วคิดค่าเป็นความถี่ของคำตอบนักเรียน ข้อมูลที่ได้เป็นความถี่นี้จะนำไปอธิบายถึงความหมายของภาพที่ผู้ตอบให้ในรูปของคำสำคัญ การจัดคำตอบมีดังนี้

1.1 องค์ประกอบของภาษา ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้คือ

1.1.1 ตัวหนังสือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่

ตัวหนังสือโบราณ, ตัวหนังสือต่างกัน, ตัวหนังสือต่างชาติ, ตัวหนังสืออังกฤษ, ตัวหนังสือจีน

1.1.2 ตัวหนังสือเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่

ตัวหนังสือเหนือ, ตัวหนังสือมอญ, ตัวหนังสือลาว, ตัวหนังสือขอม, ตัวหนังสือเขมร, ตัวหนังสือพม่า

1.1.3 ตัวหนังสือใต้

1.1.4 ดัมภ์รั้อลกูรอน

1.1.5 หนังสือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ หนังสือพระ,

หนังสือพุทธ, ศิลาจารึก

1.1.6 กระดาน

1.1.7 การเขียน

1.1.8 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น อาจได้แก่ ภาพแกะสลัก, ตัวเลข, แผนที่, เพลง, หนังสือนิทรรศการ, ละคร, ละครเวที, ศิลปะโบราณ, กระจก

1.2 องค์ประกอบขนบธรรมเนียมประเพณี ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้คือ

1.2.1 การแต่งงาน คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ การส่งตัวบ่าว-สาว, รดน้ำสังข์, การแต่งงานภาคกลาง, การแต่งงานต่างชาติ, การแต่งงานคริสต์, จีน, ญี่ปุ่น, อังกฤษ, ฝรั่งเศส

1.2.2 การแต่งงานภาคเหนือ

1.2.3 การแต่งงานภาคใต้ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ การแต่งงานภาคใต้, การแต่งงานอิสลาม, การแต่งงานมาเลเซีย, การแต่งงานอินโดนีเซีย, การแต่งงานบังคลาเทศ

1.2.4 การละเล่น คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ การละเล่นฝรั่ง, อังกฤษ, จีน, การเดินรำ, เล่นละคร

1.2.5 การทำบุญ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ ฟ้าผ่า, กฐิน, การบวงสรวง, การบูชาเทวดา, การบูชาบุคคลที่นับถือ

1.2.6 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น อาจได้แก่ การประกวด, การแต่งกาย, การรับขวัญ

1.3 องค์ประกอบอาหารการกิน ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้คือ

1.3.1 อาหาร คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ แกง, ขนม, ก๋วยเตี๋ยว, บะหมี่

1.3.2 อาหารภาคเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ ส้มตำ, ข้าวเหนียว, อาหารถวายพระ

1.3.3 อาหารภาคใต้ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ อาหารงานศพ, อาหารอิสลาม, ข้าวยา, ข้าวเหนียวและเครื่องปรุง

1.3.4 ความสกปรก

- 1.3.5 เครื่องปรุงอาหาร
- 1.3.6 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น
- ได้แก่ การจัดอาหาร, ส้าหรับอาหาร
- 1.4 องค์ประกอบครอบครัว ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้
- 1.4.1 ครอบครัว คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่
พ่อแม่ลูก, ครอบครัวมีลูกคนเดียว, ครอบครัวมีลูกหลายคน, ครอบครัว
- 1.4.2 พระ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ พระหรือเณร,
พระพุทธรูป, พระต่างชาติ, นักบวช, การบวชพระ
- 1.4.3 คน คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ คนป่า,
คนผิวดำ
- 1.4.4 ที่อยู่อาศัย คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ บ้าน,
ถ้ำ
- 1.4.5 ครอบครัวเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่
ครอบครัวเหนือ, ครอบครัวอีสาน
- 1.4.6 ครอบครัวใต้ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่
ครอบครัวใต้, ครอบครัวอิสลาม
- 1.4.7 ความเป็นอยู่ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่
การเลี้ยงลูก, ความเป็นอยู่, การดูแลครอบครัว
- 1.4.8 คนเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ คนเหนือ,
คนอีสาน
- 1.4.9 คนใต้ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ คนอิสลาม,
คนใต้, คนอินเดีย
- 1.5 องค์ประกอบสถาปัตยกรรม ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้
- 1.5.1 บ้าน คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ กระท่อม,
ที่พัก, บ้านต่างชาติ
- 1.5.2 บ้านภาคเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่
บ้านเหนือ, บ้านอีสาน
- 1.5.3 บ้านภาคใต้

1.5.4 วัด คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ โบสถ์,
ศาลา, เจดีย์

1.5.5 มัสยิด

1.5.6 หลังคา

1.5.7 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น
ได้แก่ ซ่างในป่า, หัวเขา, กองทัพ, ถ้ำ, อุโมงค์, ช่องเก่าแก่, กระจับ,
ที่เก็บของ, การทำนา

1.6 องค์ประกอบศาสนา ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้คือ

1.6.1 วัด

1.6.2 โบสถ์

1.6.3 ศาลา

1.6.4 เจดีย์

1.6.5 บ้าน คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่ อาคาร,
กระท่อม, บ้าน

1.6.6 มัสยิด

1.6.7 โบราณสถาน

1.6.8 สถานที่ท่องเที่ยว คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่

ที่พักผ่อน

1.6.9 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น

ได้แก่ วัง, กำแพง, ประตูวัง, หลุมฝังศพ

1.7 องค์ประกอบศิลปะ ประกอบด้วยคำสำคัญหรือคำหลักดังนี้

1.7.1 การฟ้อนรำ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ได้แก่

ฟ้อนรำ, รำ, รำวง, เต้นรำ, รำคนป่า

1.7.2 การฟ้อนรำภาคเหนือ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้

ได้แก่ ฟ้อนเล็บ, รำอีสาน, รำเชิงภาคเหนือ

1.7.3 การฟ้อนรำภาคใต้ คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้

ได้แก่ มโนรา, ร่องเง็ง, รำนา

1.7.4 การละเล่นพื้นเมือง คำที่อาจจะอยู่ในคำสำคัญนี้ ได้แก่ การละเล่นภาคเหนือ, กลาง, อีสาน, การละเล่นของคนป่า, คนนิโกร, ชาวเขา, ละคร, ลิเก, การเล่นละคร, โขน

1.7.5 อื่น ๆ ได้แก่คำที่ไม่จัดเข้าอยู่ในคำสำคัญข้างต้น ได้แก่ การวิ่งเล่น, ประเพณีชาวเขา

2. การประเมินคำตอบว่าเป็นวัฒนธรรมของผู้ตอบ คือ นิยามคำตอบในแต่ละภาพของผู้ตอบที่อยู่ภาคเหนือและภาคใต้ และแยกคำตอบเป็นวัฒนธรรม 3 กลุ่ม คือ วัฒนธรรมภาคเหนือ, วัฒนธรรมภาคใต้ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่เหนือหรือใต้ โดยจัดคำตอบให้อยู่ในรูปของความถี่ ความถี่ที่ได้นี้จะสามารถอธิบายว่าผู้ตอบที่เป็นคนเหนือกับผู้ตอบที่เป็นคนใต้เมื่อมองคุณภาพแล้วจะแปลความหมายนี้โดยการยึดวัฒนธรรมของตนเองในการดูภาพหรือไม่

3. การวิเคราะห์คำตอบในด้านองค์ประกอบของวัฒนธรรม คือ นิยามแต่ละองค์ประกอบ แล้วให้คะแนนคำตอบโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าตอบองค์ประกอบนั้นจะได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ตอบองค์ประกอบนั้นจะไม่ได้คะแนน ข้อมูลที่ได้ในรูปของคะแนนนี้ นำมาเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบผู้ตอบที่เป็นคนเหนือกับผู้ตอบที่เป็นคนใต้ว่า เมื่อมองคุณภาพแล้วสามารถแปลความหมายภาพนั้นถูกต้องตามองค์ประกอบต่าง ๆ หรือไม่ โดยการทดสอบด้วยค่าสถิติที่ (t-test) จำแนกเป็นแต่ละองค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการแปลความหมายภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และการทดสอบค่าที่ (t-test) ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอสพีเอสเอส/พีซีพลัส (SPSS/PC+) ของศูนย์วิจัยคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์